

א. ס'איז ידוע דער פירוש פון אלטן רבי'ן ע"פ תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו, אז די ענינים וועלכע זיינען ר"ה בכסה - וואס תקעו בחודש שופר בכסה גייט דאך דאס אויף ר"ה כמאמר רז"ל איזהו חג שהחודש מחכה בו הוי אומר זה ר"ה - קומען זיי ארויס בהתגלות ליום חגנו, בסוכות, וואס סתם חג בחורה מיינט דאך דאס סוכות.

על פי זה דארף מען זאגן אז פונקט ווי ר"ה איז דא איין מצוה מיוחדת לר"ה, דמצות היום בסופר, וואס חקיעט שופר איז אן ענין וואס איז נוגע לר"ה ביחוד, דענין הקרבנות שבר"ה איז דאך דאס גיט קיין ענין מיוחד בר"ה, שישנס גם בשאר מועדים, אלא שבר"ה חלוקים הם מכל הסנה במספרם ובמינם, משא"כ שופר איז אן ענין מיוחד לר"ה, על דרך זה איז אויך בסוכות דארף מען זאגן אז ס'איז איין מצוה מיוחדת לסוכות.

ולכאורה, איז דאך אין סוכות דא כמה ענינים: מצוה ישיבה בסוכה און אויך מצוה נטילת ד' מינים, און אויך, לפי פשוט המקראות די מצוה פון ושמחתם לפני ה' אלקיכם, דאעפ"י בכל יו"ט איז מועדים לשמחה, מ"מ איז בפסח ווערט עס אינגאנצן ניט דערמאנט בכחוב, און בשבועות מער ניט ווי איין מאל, און בסוכות שטייט דריי מאל שמחה אין תורה, וואס דעריבער איז דאך סוכות זמן שמחתינו. קומט דאך אויס עכ"פ אז אין סוכות זיינען דא כמה ענינים מיוחדים לסוכות, און גיט בלויז איין מצוה אזוי ווי בר"ה?

אמנס לכי דייקה שפיר, זעט מען אז אין סוכות איז אויך דא איין מצוה מיוחדת. ווארום בנוגע נטילת ד' מינים איז דאך דא חילוקי דלפעמים ששה ולפעמים שבעה, כדאיחא בגמרא החקין ריב"ז כו", איז דאך דערפון א ראי' אז גיט דאס איז דער ענין המיוחד לסוכות. ווארום אויב דאס איז אן ענין מיוחד לסוכות, קען גיט זיין אין דעם קיינע חילוקים, וכמו בשופר שאין בו חילוקים (חסר קצת) נאר דאס איז מצוה ישיבה בסוכה, וואס זי איז בכל שבעת ימי הסוכות, בלי שום חילוק.

ב. די שייכות פון שופר מיט סוכה:

מען האט דאך גערעדט אז שופר איז ענין שתמליכונני, דאס איז ענין העיקרי שבשופר כמבואר בהס"ג. ואעפ"י אז דער רמב"ם ברענגט רמז יש בדבר ענין החשובה, איז אבער גיט דאס איז ענין העיקרי שבשופר חשובה איז שוין א שפעטערדיקער ענין לאחר וואס איז דא דער תמליכונני בנין המלכות, וואס דאס נעמט פון עצמות, כמשנ"ח בשיחת שבת חשובה

אין דעם ענין פון שתמליכונני עליכם, וויבאלד אז דאס נעמט עצמות, איז אין דעם גיט שייך קיין חילוקים, און דעריבער איז אהס נצבים היום דא ד"ה, פון ראשיכם שבטיכם ביז חוטב עציך ושואב מימך, אלע גלייך. ווארום מצד ענין שתמליכונני איז גיט שייך קיין התחלקות.

איז דער זעלבער ענין קומט ארויס אויך אין סוכה, דבסוכה לא ישגם חילוקים כלל. דזהו מה שאמרו רז"ל ראויים כל ישראל לישב בסוכה אחת. ולכאורה וואס איז דאס נוגע? אלא שזה מורה שזה בחינה שאין בה חילוקי מדריגות: די זעלבע סוכה וואס איז גוט פאר חוטב עציך ושואב מימך, די זעלבע סוכה איז גוט אויך פאר ראשיכם שבטיכם, און נאך מערער, אז ס'איז גוט אויך פאר צבור ביז צו כל ישראל. און דאס אלץ איז די זעלבע סוכה. אין דער זעלבער סוכה וואס ראויים בה לישב כל ישראל, אין דער סוכה זיצט אויך א פחות שבפחותים שבישראל, ווארום דאס איז דער גילוי פון שתמליכונני, שלמעלה מהתחלקות.

וכאמור

וכאמור, אז דער גילוי דשופר איז אין סוכה דוקא. ולכאורה איז דאך אויך אין נטילת ד' מינזם נישטא קיין התחלקות, דעגין ד' מינים הוא כמבואר במדרש, אז די ד' מינים זיינען רומז לסוגי בניי ונטילת ד' מינים איז אז מען זאל מאכן פון אלע סוגים אן אגודה אחת, ונמצא אז אויך אין דעם איז ענין התכללות של כל הסוגים. אך באמת אין זה דומה לבחי' סוכה, דבנטילת ד' מינים הרי גם לאחר האיגוד בלייבט איבער יעדער איינער אין זיין סוג, יעדער מין בלייבט בפני עצמו אלא שמאגדים יחד. ובפרט האחרוג וואס מען טאר אים ניט מאגד זיין עס שאר' המינים, משא"כ בסוכה איז דאך דא פאראן אלע אידן פון ראשיכם שבטיכם ביז חוטב עציך ושואב מימין, ובענין הסוכה איז נישטא זייער התחלקות.

ג. פונקט ווי תמליכוני שבר"ה נעמט דאך פון אן ארט שלמעלה מכל הגילויים און דאס איז ממסין עד למטה מטה וכמ"ש מלך על העולם כולו כו' וידע כל פעול, אזוי אויך סוכות ווערט גמשך עד למטה מטה, ביז אפילו צו אומות העולם, און ווי ער זאגט אין דער הפטרה ותטאח כל הגוים אשר לא יעלו לחוג אח חג הסוכות, וואס דאס וועט זיין דער גילוי דלעתיד, אז עס וועט נמשך ווערן דער אור העצמי עד למטה מטה.

און דאס איז אויך דער טייטש פון ווארט סוכה מלסוף יסכה, דאי'. וואס דאס וועט זיין דער גילוי דלעתיד - ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר. וואס דאס איז דער גילוי פון "תמליכוני" שבר"ה, אז די המשכת המלכות שבר"ה, מלך על העולם כו', ווערט נתגלה בסוכות אין אן אופן של דאי', וראו כל בשר.

ד. ואין זה סותר וואס אויף ד' מינים שטייט אז ענינים איז דער גילוי הנצחון, דידעין שדידן נצח, דמזה נמצא אז דער גילוי פון ר"ה אין סוכות איז ע"י ד' מינים - ווארום אין ר"ה איז דא כמה ענינים כמבואר בשיחת שבת חשובה, שישנו גם ענין החשובה בשופר וכו'. איז דער ענין פון יום הדין דר"ה, שעולה מכסא דין ויושב בכסא רחמים, דאס ווערט נתגלה ע"י ד' המינים - דידן נצח, אז ס'איז פאראן אן ענין פון דין ומכל מקום זוכים בדין שזהו דידן נצח. אך ענין תמליכוני דר"ה, וואס איז העכער פון כל הגילויים און דארטן איז גאהניט שייך באופן אחר כלל, שזה למעלה מקוין, דאס ווערט נתגלה ע"י הסוכה. וכידוע אז סכך איז בגימטריא מאה, דמז למאה קולוח השופר, וואס עיקר ענין השופר איז תמליכוני, איז דאס ווערט נתגלה אין סוכה.

און זויבאלד אז סוכה איז העכער פון ד' מינים - דוגמת מעלת תמליכוני על ענין הדין ומשפט - דעדיבער דארף נטילת לולב זיין בסוכה, אז די סוכה זאל מקיף זיין אויך אויף די ד' מינים.

ה. והנה ענין השמחה שבסוכות איז דאס ניט נאך אן ענין, ווארום בסוכה איז דא מער ניט ווי מצוה אחת כנ"ל, פונקט ווי בר"ה אז ס'איז דא איין מצוה מיוחדת לר"ה והו"ע השופר, אזוי אויך בסוכות איז דא איין מצוה און דאס איז ישיבה בסוכה, וואס דאס איז דער גילוי פון תמליכוני. ווארום שמחה איז פארבונדן מיט גילוי. והא בהא תליא, אז בשעת ס'איז מאיר א גילוי גדול ביותר ברענגט עס א שמחה גדולה ביותר, און אזוי אויך לאידך גיסא, אז שמחה ברענגט גילוי. איז וויבאלד אז סוכה איז דער גילוי פון תמליכוני, וואס דאס איז דאך דער העכסטער גילוי וואס עס קען נאר זיין, וכנ"ל אז תמליכוני נעמט פון עצמות, איז דערפון קומט ארויס א שמחה גדולה ביותר אין סוכות בכלל און אין שמחת ביה"ש בפרט, וואס שמחת ביה"ש איז ווי דער רבי זאגט אין מאמר (ד"ה חסידים תש"ד) איז מאיר אין דער עבודה דכל השנה.

ו. וויבאלר אז סוכה איז דער גילוי פון שופר, איז פונקט ווי אין שופר איז אעפ"י אז ענין העיקרי שבו איז תמליכוני, איז דאך אבער פאראן אויך דער רמז שבשופר שהו"ע התשובה, וואס אויך חשובה איז העכער פון אלע מצות, דאעפ"י אז דאס איז שוין בבחי' הגילויים (לא כענין תמליכוני) איז אבער אין גילויים גופא איז עס למעלה מכל המצות כירוע, איז אויך אין סוכה, איז נוסף על גילוי בחי' תמליכוני כנ"ל, איז אין איר פאראן אויך גילוי בחי' התשובה.

וכידוע אז דער סכך הסוכה ווערט נמשך פון די ענני הקטורת דיו"כ. וואט יו"כ בכלל איז דאך מצות היום בחשובה. ובפרט די עבודת לקטורת. דזהו"ע י"א סממני הקטורת, וואט אזוי איז דאך אין קדושה עשר ולא חשע עשר ולא אחד עשר, און דא איז י"א סממניס, נאר ווייל דאס איז עבודת התשובה וואט נעמט העכער פון רי עשר ספירות, עס נעמט פון אנה הוא חד ולא בחושבן, וואס למעלה מחשבון עשר ספירות, דאס שטייט אבער ניט באזונדער, נאר עס ווערט נמשך ונצטרף להעשר ספירות, דעריבער ווערט עס י"א. און דער אנה הוא חד וואט העכער פון חושבן ע"ס קען מתקן זיין דעס ולא בחושבן דלעו"ז, וואס אין קדושה איז דאך אלץ חשבון, און ולא בחושבן איז אין לעו"ז, איז דער אנה הוא חד ולא בחושבן איז מתקן אויך דעס לעו"ז. וואט אזוי איז אויך בענין החשובה, וואס חשובה איז דאך העכער פון תורה ומצות איז זי מתקן און מהפך די זדונות לזכיות.

און די ענני הקטורת ווערן שפעטער נחגלה בסכך הסוכה. נאר דער אויפטו אין דעס איז, אז ביו"כ איז עט אן ענין פון עלי' מלמטה למעלה, מה שכה"ג נכנס לפני ולפניס, די עלי' אין דעס אנה הוא חד ולא בחושבן, און בסוכות איז דער אנה הוא חד ולא בחושבן ווערט נמשך ונחגלה למטה, אז דער אנה הוא חד כו' ווערט נחגלה ניט נאר בקרה"ק, ניט נאר בביהמ"ק, בהר הבית, ירושלים וארץ ישראל, נאר אויך אין חוץ לארץ, און מצות ישיבה בסוכה איז ניט נאר בנוגע לימוד ותפלה אז זיי דארפן זיין אין סוכה נאר אויך אכילה ושתי' ביז שינה וואס בשינה בלייבט איבער נאר א קיסטא דחיותא דארף עס אויך זיין אין סוכה, ווארום דאס איז די המשכת ענני הקטורת מלמעלה למטה, עד למטה מטה, וכנ"ל אז דאס פועל'ט און רירט אן אפילו באומות העולם.

און פונקט ווי בר"ה איז די ערשטע זאך פון שופר איז דער תמליכוני, און פון דעס ווערט עס נמשך לבחי' תחוננה יותר - הדמז שבשופר שהו"ע החשובה, און פון דעס קומט עס אין א נידעריקערן ענין - מצוה דשופר, אזוי אויך אין סוכה זיינען פאראן די אלע דריי ענינים: בחי' כל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת - דוגמת תמליכוני, כנ"ל. בחי' המשכת ענני הכבוד שהוא גילוי ענני הקטורת - דוגמת רמז החשובה דשופר, און בחי' מצות ישיבה בסוכה, וואס דאס איז איינע פון די חרי"ג מצות.

ז. על פי הנ"ל וועט מען אויך פארשטיין וואס חסידים ואנשי מעשה כו'. האבן געזאגט ומי שחטא ישוב כו'. וואס לכאורה ווי קומט עס אז בשמחה בית השואבה זאל מען היירן וועגן ענינים פון תשובה? סוכות איז דאך ראשון לחשבון עונות כפירוש הרלו"י מבארדיטשעוו, ס'איז דאך שוין נאך יו"כ וואס יו"כ איז דאך מכפר אויף אלע ענינים, דערצו איז געווען שוין אויך די ד' ימים שבין יו"כ לסוכות, ובפרט די חסידים ואנשי מעשה וואס זיי האבן דאך זיכער מקיים געווען און געטאן די עבודה פון יו"כ וכו' כדבעי, איז דאך אודאי ניט שייך אז בשמחה ביה"ש זאל נאך איבערבלייבן ענינים אויף וועלכע מען זאל דארפן זאגן ישוב ויחכפר לו?

אך הענין

אך העגין, ווייל סוכות איז דער גילוי פון די ענני הקסודר
 דיו"כ. וואס כאמור לעיל בפירוש י"א סממנים אז האס נעמט פון אנה
 הוא חד ולא בתושבן, איז דאך דאס אן ענין שלמעלה מחומ"צ, ואדרבה,
 על ידי החטא קומט גאר צו אן עילוי, וכמבואר בחניא (פ"ז), אז דוקא
 ע"י החטא בא לאהבה דבה זו, איז בטעם עס קומט סוכות וואס דאך איז
 מאיר בגילוי דער ענן הקסודר דיו"כ, זאגט מען דעמאלט ומי שחטא ישוב,
 וואס דאס איז ניט צוליב אראפנעמען דעם פגם החטא, דער פגם איז שוין
 לאנג אראפ, נאר צוליב מעורר זיין אה העילוי שבחטובה שלמעלה מחומ"צ.

אזן דאס איז אויך פארבונדן מיט דער שמחה פון ביח השואבה,
 וואס איז געווען א שמחה גדולה ביותר, ווייל די שמחה פון צדיקים
 איז ניט בדומה צו די שמחה פון בעלי חטובה, וכמשל בן מלך אז דוקא
 כשהי' במרחקים ביז בשבי' כו' און ער איז געקומען צוריק לאביו
 המלך, איז עס א שמחה גדולה ביותר.

ח. (המאמר ד"ה חסידים ואנשי מעשה).

ט. כאמור לעיל, אז אלע ענינים שבר"ה קומען ארויס בגילוי בסוכות
 וועגן ד"ה האס מען דאך געדערט (בשיתת שבת חשונה), אז לפי הקבועות
 בשנה זו, אז שבת קומט גלייך נאך ד"ה, איז עס איין המשך, ובתלמא
 זמנין הוה חזקה. איז די זעלבע זאך אויך בנוגע סוכות, אז דעה שבת
 קומט דאך גלייך נאך סוכות.

און פונקט ווי בנוגע ד"ה, וואס מצות היום בשופר, געפינט
 מען דאך א שייכות צווישן שבת מיט שופר וואס שבת ביים אום שופר,
 שלכן כשחל ד"ה בשבת אין חוקעין כמבואר בלקו"ת, אזוי געפינט מען
 אויך א שייכות צווישן שבת מיט סוכה. און די שייכות איז ניט נאר
 מיט נטילת ד' מינים שבסוכות, שבשבת אין נוסלין את הלולב ווייל די
 המשכה טוט זיך אויף ע"י שבת, נאר די שייכות פון שבת איז אויך מיט
 מצות סוכה, וואס דאס איז ענין העיקרי שבסוכות, כנ"ל, איז אויך דאס
 האט א שייכות מיט שבת. און ווי די גמרא זאגט מיגו דהוה מחיצה לענין
 סוכה הוה מחיצה לשבת וכו'.

די שייכות פון שבת מיט שופר איז דאך וואס ביידע זיינען
 בחי' חענוג. שופר איז ענינו חענוג און אויך אויף שבת שטייט וקראת
 לשבת עונג. וואס בחי' החענוג איז דאך דער העכסטער ענין שבשופר
 ושבת. און אזוי אויך בנוגע די שייכות פון שבת מיט סוכה, מיינט
 מען דאס אויך דעם העכסטן ענין שבשבת מיטן העכסטן ענין שבסוכה.

דהנה בשבת ישנו בכללוח ב' ענינים: (א) וואס שבת איז איינער
 פון די שבעת הימים, נאר ער איז העכער פון זיי. והו"ע ספירת המלכות
 שבשבת. (ב) ושביעאה עליהו, וואס ער איז העכער פון די ימי השבוע,
 והו"ע בחי' בינה שבשבת. ער"ז בסוכות איז אויך פאראן די צוויי
 ענינים: (א) שבעת ימים מה שנאמר בסוכות, פרעגט ער און זוהר דלכאורה
 הול"ל בשבעת ימים ומהו שבעת ומחרץ שזהו ע"ר ששח ולא בששח. איז
 בחינה זו דסוכות האט דאך א שייכות לימי השבוע - דוגמת בחינה הא'
 דשבת. (ב) סכך הסוכה, דמבואר בקבלה, אז סכך איז בחי' בינה - דוגמת
 בחינה הב' דשבת. איז וואס מען דערס דא די שייכות פון סוכה מיט
 שבת מיינט מען דאס לענין הנעלה שבהם, בחינת הבינה שבהם. וואס
 בבינה איז גילוי החענוג, דהתגלות עתיק בבינה. ונמצא, אז די
 שייכות דשבת וסוכה הוא דוגמת השייכות דשבת ושופר, ששייכותם הוא
 בענין החענוג כנ"ל.

נאר אין סוכה איז נאך דא אן אויפטו אויף ר"ה, דבר"ה הוא בכסה ובהעלם, ובסוכות ווערן נחגלה אלע ענינים, בחינת התשובה וגם בחינת חמליכוני, בגילוי, וכן"ל בנוגע דעס אויפטו פון סוכות אויף יו"כ, אז ביו"כ נכנס לפני ולפנים, ובסוכות ווערט עס נמשך עד למטה מטה. וואס מצד דעס איז אויך דער גודל השמחה שבסוכות, וואס שמחה איז גילוי התענוג.

והנה שמחה פורצת את כל הגדרים. וואס דאס איז אויך מה שבסוכות לא טעמו טעם שינה. אז אפילו דער ענין הנעלה שבשינה, מה שאיחא בפרדר"א מה שהנשמה עולה למעלה ושואבת לה חיים, איז בסוכות האט מען צו דעס אויך ניט געדארפט אנקומען. און כאטש אז די גמרא פרעגט דאך אויף דעס א קשיא און ענטפערט א תירוץ, איז אבער בהתחלה הענין זאגט מען אפ רי ערשטע זאך מיט א פשיטות אז לא טעמנו טעם שינה, נאר מצד הגבלת הגוף ווערט א קשיא און מען ענטפערט א תירוץ. ואפילו לאתרי הקוטיא והתירוץ קומט אויך אויס אז לא טעמנו טעם שינה, אז קיין געשמאק אין שינה איז ניט געווען, ווארום דער געשמאק שבשינה איז מצד דעס וואס די נשמה איז עולה למעלה ושואבת לה חיים, ובסוכות בשעת עס זיינען מאיר די העכסטע ענינים, ביז צו חמליכוני, בגילוי, וואס מצד דעס קומט ארויס דער גודל השמחה שפורצת כל הגדרים, ראדף מען דאך ניט גיין למעלה, מען האט די אלע ענינים למטה בגילוי.

און די שמחה דסוכות איז פורצת גדר על כל השנה, אז דער אויבערשטער גיט אלע השפעות אויך בגשמיות אן קיינע הגבלות, מידו המלאה הפתוחה הקרושה והרחבה.

י. בזמן הבית איז געווען הגבלות בשמחת בית השואבה, שאינה דוחה לא את השבח ולא את היו"ט. אבער משחרב ביהמ"ק, קלקלתינו זו היא חקנתינו, במילא וועט מען מסחמא פארבריינגען אלע נעכט פון סוכות אויך בשבת, און אויך בליל הו"ר, און עס זאל זיין כדבעי, און מען זאל ממשיך זיין שמחה על כל השנה.

